

Денис СВОРІНЬ

магістрант

Наукові керівники:

канд. техн. наук, доцент Ігор ГАРАСИМЧУК

канд. техн. наук, доцент Юрій ПАНЦИР

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВИРОБНИЦТВА ЯК ФАКТОР НТП НА ПІДПРИЄМСТВІ

Існують різні форми простого і розширеного виробництва. Форми простого відтворення – заміна застарілих засобів праці і капітальний ремонт. Грошовими джерелами простого відтворення є амортизаційні відрахування.

Розширене відтворення основних фондів здійснюється шляхом реконструкції, розширення і технічного переозброєння тих, що діють і будівництва нових підприємств і цехів. Всі роботи, пов'язані із створенням основних фондів, називаються капітальним будівництвом.

Капітальне будівництво є особливою галуззю матеріального виробництва, об'єднуючу будівельну індустрію, діяльність замовників як джерел капітальних вкладень, проектно-дослідницькі організації, будівельні науково-дослідні інститути. Ця галузь забезпечує введення в дію основних фондів і виробничих потужностей, а також окремих об'єктів будівництва.

Капітальне будівництво є головним джерелом розширеного відтворення основних фондів. Капітальне будівництво є практичним здійсненням капітальних вкладень, або інвестування.

У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення прогресивних структурних зрушень в економіці, поліпшення якісних показників діяльності на мікро- на макрорівнях. Чим масштабніші об'єми і вище ефективність інвестицій, тим швидше відбувається виробничий процес.

Для забезпечення стійкого економічного розвитку необхідне, щоб зростання капіталовкладень в реальному секторі випереджало динаміку ВВП. За останніх 2,5 року в Україні темпи приросту капітальних вкладень мають позитивну різницю з темпами зростання ВВП: 2009 – 4,3 %; 2019 – 8,1 %.

Разом з тим в порівнянні з ВВП їх частка скорочується: з 11,6 % в 2009 році до 9,4 % в 2019 році. Приведені цифри свідчать про недостатні об'єми ресурсів, що направляються на інвестиції (Квартальні передбачення, 2019).

До нового будівництва відноситься будівництво комплексу об'єктів основного, підсобного і обслуговуючого призначень новостворюваних підприємств, які після введення в експлуатацію знаходяться на самостійному балансі, здійснюватиметься на нових майданчиках в цілях створення нової виробничої потужності.

До розширення відноситься будівництво додаткових виробництв на підприємстві, що діє, а також будівництво нових і розширення існуючих окремих цехів і об'єктів на території підприємств, що діють, або дотичних до них майданчиках для створення додаткових або нових виробничих потужностей.

В період переходу до ринкової економіки, коли відбувається спад економіки і багато підприємств припиняють свої діяльність із-за браку коштів, перевага віддається реконструкції і технічному переозброєнню підприємств, що діють.

Реконструкція підприємств, що діють, – це переобладнання діючих об'єктів, як правило, без розширення будівель і споруд основного призначення, пов'язане з вдосконаленням виробництва і підвищенням його техніко-економічного рівня на основі досягнень науково-технічного прогресу. Реконструкція здійснюється за комплексному проектом для підприємства в цілому. Її завдання - збільшити виробничі потужності, поліпшити якість і номенклатуру продукції. При цьому чисельність працюючих зазвичай не збільшується, зате поліпшуються умови їх праці і передбачаються заходи щодо охорони навколишнього середовища.

При реконструкції виробнича потужність підприємства збільшується перш за все за рахунок усунення диспропорцій в технологічних ланках; запроваджується маловідхідна, безвідходна технологія і гнучкі виробництва; скорочується число робочих місць; підвищується продуктивність праці; знижуються матеріалоемність виробництва і собівартість продукції; підвищується фондівдача і поліпшуються інші техніко-економічні показники підприємства, що діє.

Технічне переозброєння – комплекс заходів щодо підвищення техніко-економічного рівня окремих виробництв, цехів і ділянок на основі впровадження передової техніки і технології, механізації і автоматизації виробництва, модернізації і заміни застарілого і фізично зношеного устаткування новим, продуктивнішим, а також заходів по вдосконаленню загально-заводського господарства і допоміжних служб. Воно здійснюється по проектах і кошторисах на окремі об'єкти або види робіт, які розробляються на основі єдиного техніко-економічного устаткування, як правило, без розширення виробничих площ.

Метою технічного переозброєння підприємств, що діють, є всемірна інтенсифікація виробництва, збільшення виробничих потужностей, випуску продукції і покращення її якості при зростанні продуктивності праці і поліпшення інших техніко-економічних показників роботи підприємства.

Список використаних джерел

1. Розрахунки електричних мереж при їх проектуванні. Навчальний посібник. Лук'яненко Ю. В., Остапчук Ж. І., Кулик В. В. / Вінниця: ВДГУ, 2002. – 116 с.
2. <http://kulykvv.vk.vntu.edu.ua/file/posibn/cf207246a5ffede8257f5b865a7b69>.
3. СОУ-Н ЕЕ 40.1-37471933-54:2011. Визначення технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання. Київ. Міністерства енергетики та вугільної промисловості України № 399 від 21.06.2013.
4. Перехідні процеси в системах електропостачання: підручник для ВНЗ / Г. Г. Півняк, І. В. Жежеленко, Ю. А. Папаїка, Л. І. Несен, за ред. Г. Г. Півняка; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – 5-те вид., доопрац. та допов. – Дніпро : НГУ, 2016. – 600 с.